

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN ĐẠI THẮNG

**KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA
CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP
NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN ĐẠI THẮNG

**KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA
CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP
NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS. TS. LÊ XUÂN TRƯỜNG

2. TS. NGUYỄN ĐÌNH CHIẾN

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận án này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong Luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

NCS Nguyễn Đại Thắng

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT**Viết tắt tiếng Việt**

CN	Chi nhánh
CNH	Công nghiệp hóa
DN	Doanh nghiệp
ĐQG	Đa quốc gia
GDLK	Giao dịch liên kết
GTGT	Giá trị gia tăng
HĐH	Hiện đại hóa
KT-XH	Kinh tế - Xã hội
MST	Mã số thuế
NHNN	Ngân hàng Nhà nước
NNT	Người nộp thuế
NSNN	Ngân sách nhà nước
NVL	Nguyên vật liệu
PCI	Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TNCN	Thu nhập cá nhân
TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
TSCĐ	Tài sản cố định
TTĐB	Tiêu thụ đặc biệt
UBND	Ủy ban nhân dân
XNK	Xuất nhập khẩu

Viết tắt Tiếng Anh

APA	Cơ chế thỏa thuận xác định giá trước (Advanced Pricing Agreement)
ASEAN	Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (Association of Southeast Asian Nations)
BOT	Hợp đồng xây dựng – kinh doanh – chuyển giao (Built-Operation-Transfer)
BT	Hợp đồng xây dựng – chuyển giao (Build transfer)
BTO	Hợp đồng xây dựng – chuyển giao – kinh doanh (Build transfer operate)
EU	Liên minh châu Âu (European Union)
FDI	Đầu tư trực tiếp nước ngoài (Foreign Direct Investment)
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội (Gross Domestic Product)
GRDP	Tổng sản phẩm trên địa bàn (Gross regional domestic product)
OECD	Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (Organization for Economic Co-operation and Development)
R&D	Nghiên cứu, triển khai (Research & development)
USD	Đô la Mỹ (United States dollar)
VAT	Thuế giá trị gia tăng (value addex tax)
WTO	Tổ chức thương mại thế giới (World Trade Organization)

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

<u>Số hiệu</u>	<u>Tên bảng</u>	<u>Trang</u>
Bảng 3.1	Dự báo mức độ ảnh hưởng về thuế của công ty B giai đoạn 2012-2014	87
Bảng 3.2	Tổng hợp doanh nghiệp FDI kê khai lỗ 2007-2010	93
Bảng 3.3	Tổng hợp báo cáo kê khai GGLK của Cục thuế Vĩnh Phúc năm 2012-2013	105

DANH MỤC CÁC ĐỒ THỊ, HÌNH VẼ

<u>Số hiệu</u>	<u>Tên đồ thị, hình vẽ</u>	<u>Trang</u>
Sơ đồ 3.1	Mô hình giao dịch liên kết công ty X2 và A1	80
Sơ đồ 3.2	Mô hình giao dịch liên kết công ty B	85
Sơ đồ 3.3	Mô hình về lịch sử hình thành giao dịch liên kết tập đoàn S	88
Sơ đồ 4.1	Quy trình kiểm soát chuyển giá	166

DANH MỤC CÁC PHỤ LỤC

<u>Số phụ lục</u>	<u>Tên phụ lục</u>
Phụ lục 2.1	Kinh nghiệm kiểm soát chuyển giá ở một số nước trên thế giới
Phụ lục 2.2	Các trường hợp nghi vấn doanh nghiệp FDI chuyển giá điển hình
Phụ lục 2.3	Kết quả phân tích thông tin trước khi tiến hành thanh tra tại công ty TNHH ABC
Phụ lục 2.4	Kết quả thanh tra 03 năm 2011-2012-2013 của công ty TNHH ABC

- Phụ lục 3.1 Tổng hợp số liệu báo cáo kết quả SXKD, bảng cân đối, bảng tổng hợp tài sản, nguồn vốn công ty X2 và công ty A1
- Phụ lục 3.2 Tổng hợp phân tích báo cáo kết quả SXKD công ty B 2007-2014
- Phụ lục 3.3 Tổng hợp Tài sản, nguồn vốn công ty B 2007-2014
- Phụ lục 3.4 Tổng hợp phân tích chi phí NVL theo yếu tố công ty B
- Phụ lục 3.5 Tổng hợp một số chỉ tiêu báo cáo tài chính công ty cổ phần S từ 2006-2014
- Phụ lục 3.6 Tổng hợp một số chỉ tiêu báo cáo tài chính công ty cổ phần S2 từ 2006-2014
- Phụ lục 3.7 Tổng hợp một số chỉ tiêu báo cáo tài chính công ty cổ phần S4 từ 2006-2014
- Phụ lục 3.8 Tổng hợp một số chỉ tiêu báo cáo tài chính công ty cổ phần S5 từ 2006-2014
- Phụ lục 3.9 Tổng hợp phân tích số liệu lỗ, lãi, số nộp, số hoàn thuế của các DN FDI đến từ các quốc gia từ năm 2010-2014
- Phụ lục 3.10 Danh sách các DN chế xuất tính đến hết 2014
- Phụ lục 3.11 Tổng hợp thu các khoản thu của các DN FDI; Công ty Honda, Công ty Toyota và các DN FDI còn lại
- Phụ lục 3.12 Báo cáo tình hình các DN có kết quả hoạt động SXKD lỗ 2007-2011
- Phụ lục 3.13 Kết quả thanh tra của Cục thuế Vĩnh Phúc giai đoạn 2011-2014
- Phụ lục 3.14 Tổng hợp tình hình xử phạt vi phạm hành chính tại Cục thuế tỉnh Vĩnh Phúc thời kỳ 2011-2014
- Phụ lục 3.15 Tổng hợp công tác tuyên truyền từ 2010-2014 toàn ngành thuế Vĩnh Phúc
- Phụ lục 4.1 Những nội dung chính của Luật kiểm soát chuyên giá của Trung Quốc ban hành năm 2013

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	ii
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU	iv
DANH MỤC CÁC ĐỒ THỊ, HÌNH VẼ	iv
DANH MỤC CÁC PHỤ LỤC	iv
MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VỀ CHUYỂN GIÁ VÀ KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYỂN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI	7
1.1.CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU NƯỚC NGOÀI	7
1.1.1.Giới thiệu khái quát các công trình nghiên cứu nước ngoài.....	7
1.1.2.Đánh giá kết quả nghiên cứu của các công trình nước ngoài	11
1.2. CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TRONG NƯỚC	11
1.2.1.Giới thiệu khái quát các công trình nghiên cứu trong nước	11
1.2.2.Đánh giá kết quả nghiên cứu của các công trình trong nước	27
1.3.KHOẢNG HỖ NGHIÊN CỨU	27
1.4.KHÁC BIỆT CỦA LUẬN ÁN SO VỚI CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ.....	28
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHUYỂN GIÁ VÀ KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYỂN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI	30
2.1.CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHUYỂN GIÁ Ở CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI	30
2.1.1.Đầu tư trực tiếp nước ngoài và tác động của đầu tư trực tiếp nước ngoài đối với quá trình phát triển kinh tế - xã hội của nước tiếp nhận đầu tư.....	30
2.1.2.Những vấn đề lý luận về chuyển giá ở các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	33

2.2. NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI.....	47
2.2.1. Khái niệm kiểm soát chuyên giá.....	47
2.2.2. Mục đích và yêu cầu cần đạt được đối với công tác kiểm soát hoạt động chuyên giá của các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài	48
2.2.3. Nội dung kiểm soát hoạt động chuyên giá của các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	50
2.2.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát chuyên giá	56
2.3. CƠ SỞ THỰC TIỄN VỀ KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI.....	60
2.3.1. Kinh nghiệm một số nước trên thế giới và bài học đối với Việt Nam	60
2.3.2. Kinh nghiệm kiểm soát hoạt động chuyên giá của các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài của một số địa phương ở Việt Nam và bài học đối với Vĩnh Phúc.....	65
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2006-2014	75
3.1. ĐẶC ĐIỂM KINH TẾ - XÃ HỘI TỈNH VĨNH PHÚC VÀ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2006-2014	75
3.1.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội tỉnh Vĩnh Phúc	75
3.1.2. Đặc điểm các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài ở Vĩnh Phúc giai đoạn 2006 – 2014.....	76
3.2. THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2006-2014.....	78
3.2.1. Khái quát tình hình chuyên giá ở các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài trên địa bàn Vĩnh Phúc.....	78
3.2.2. Các tình huống chuyên giá ở các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc	80

3.3.THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2006 – 2014.....	97
3.3.1.Công tác tổ chức và nhân sự.....	101
3.3.2.Công tác thu thập thông tin và quản trị cơ sở dữ liệu phục vụ kiểm soát chuyên giá.....	103
3.3.3.Công tác giám sát, quản lý kê khai các thông tin giao dịch liên kết.....	104
3.3.4.Công tác kiểm tra xác định dấu hiệu chuyên giá.....	106
3.3.5.Công tác tuyên truyền - hỗ trợ.....	107
3.3.6.Công tác thanh tra chuyên giá.....	109
3.3.7.Công tác xử lý vi phạm và các hoạt động sau thanh tra.....	113
3.3.8.Triển khai cơ chế thỏa thuận trước về giá tính thuế.....	114
3.4. ĐÁNH GIÁ CHUNG VỀ CÔNG TÁC KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2006 – 2014.....	114
3.4.1.Những kết quả đạt được.....	114
3.4.2.Những hạn chế và nguyên nhân.....	115
CHƯƠNG 4: GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2016 – 2020.....	125
4.1.DỰ BÁO HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI GIAI ĐOẠN 2016 – 2020.....	125
4.1.1.Xu hướng dịch chuyển và dự báo thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài trong những năm tới.....	125
4.1.2.Những thay đổi trong cơ chế quản lý thuế đối với hoạt động chuyên giá....	127
4.1.3.Dự báo tình hình chuyên giá của các doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	128
4.2.CÁC QUAN ĐIỂM ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG CHUYÊN GIÁ CỦA CÁC DOANH NGHIỆP CÓ VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC.....	129
4.2.1.Giải pháp tăng cường kiểm soát hoạt động chuyên giá phải đảm bảo lợi ích tổng thể nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.....	129